

ЛІТЕРАТУРА

1. Гуманізація й гуманітаризація освіти: проблеми й перспективи // Духовне оновлення суспільства. -К., 1990. -С.159-172.
2. Карпинская Р.С. О философских основаниях интеграции биологического и социогуманитарного знания. -М.,1984. -С.89-90.
3. Буяльська Т.В. Концепція, що потребує втілення // Педагогіка і психологія. - 1995, № 2, с.3-11.
4. Бачинський П.П. Пошуки шляхів втілення концепції гуманітаризації освіти //Психологія і педагогіка. - 1996, № 4, с.57-63.
5. Румянцев Ю. Гуманізація навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах фізичної культури та спорту // Сучасні аспекти виховного процесу у вищих навчальних закладах України. - Міжрегіональна науково-практична конференція. 26-27 жовтня 2000р. - Львів, 2000. -С.106-107.
6. Гончаренко С.У., Мальований Ю.І. Педагогічна сутність гуманітаризації шкільної освіти // Рідна школа. 1994, № 10, с.30-33.

TO THE QUESTION OF HUMANISTIC COMPONENT IN THE HIGHER EDUCATION ESTABLISHMENTS TAMARA PROKOPIV

Lviv State Institute of Physical Culture

On the basis of literature sources analysis the authors underlined growing actuality and difficulty of understanding and introduction of humanistic component in higher school educational process. The difference between «humanity» and «humanism» and their functions in education have been done.

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ І СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ СПОРТСМЕНІВ

ПРУДЧЕНКО ІРИНА

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Соціальна політика – це комплекс соціально-економічних заходів держави (заходів, програм, заходів, організацій, місцевих органів влади), спрямованих на захист населення від загроз, які виникають у процесі соціального функціонування громадян (захворювання, безробіття, зростання цін і т.ін.).

Головними напрямками соціальної політики у сучасному світі є:

- 1) Підтримання стабільного рівня доходів населення шляхом встановлення мінімальної заробітної плати; ведення різних форм компенсацій при підвищенні цін на основні товари;
- 2) Допомога малозабезпеченим громадянам та сім'ям;
- 3) Розвиток системи соціального страхування,
- 4) Допомога на випадок безробіття;
- 5) Розвиток освіти, охорони здоров'я, навколишнього середовища в основному інтересах держави та ін.

Сучасна соціальна політика базується, зокрема, на положеннях Декларації прав людини, із статті 25 якої випливає, що сучасна правова держава повинна гарантувати людині на такий рівень життя, який враховує забезпечення людей їжею, одягом, житлом, необхідним обслуговуванням, що необхідні для підтримки здоров'я; і права на соціальне забезпечення на випадок безробіття, хвороби, інвалідності чи старості, інших засобів до виживання при незалежних від людини обставинах [1].

Для забезпечення соціального захисту населення держава повинна насамперед у законодавчому порядку встановити основні соціальні гарантії, механізм їхньої реалізації, і функції надання соціальної підтримки.

Аналіз проблеми соціального захисту передбачає отримання відповідей на наступні питання: Хто захищає? Кого захищає? Від чого захищає? Тобто має бути з'ясоване, що є суб'єктом соціального захисту, хто є об'єктом захисту, і зрештою, що собою являють джерела соціальної незахищеності?

До суб'єктів соціального захисту варто віднести державу, профспілки, союзи й асоціації підприємців, різні товариства й об'єднання споживачів, а також окремих осіб, які називаються правозахисниками. До об'єктів соціального захисту відноситься загалом усе населення. Заходи соціального захисту базуються при цьому на загальних принципах і розповсюджуються рівною мірою на всі верстви населення. Водночас існують категорії населення, соціальний захист яких має здійснюватись диференційовано, з урахуванням їхнього особливого соціального статусу, а також специфіки їхньої професійної діяльності.

До таких категорій належать особи, які здійснюють свою діяльність у спорті найвищих досягнень, насамперед спортсмени. Проблема соціального захисту спортсменів посідає важливе місце у системі соціальної політики держави. Вона по різному розв'язується в рамках тієї чи іншої соціально-економічної системи, конкретної країни. Зокрема, в Україні при переході до соціально спрямованої ринкової економіки головний тягар соціального захисту лягає на державу, але одночасно поступово збільшується роль ринкового механізму в проведенні соціальних заходів.

Дуже важливо розуміти, що ніякі природні задатки спортсмена не приведуть до успіху, якщо не буде раціонально побудований процес спортивної підготовки. Разом з тим навіть вибраний найбільш раціональний спосіб підготовки не приведе до успіху, якщо не буде врахована велика кількість зовнішніх факторів, що відносяться до способу життя спортсмена, системи медичного забезпечення і профілактики травматизму, організації матеріально-технічного оснащення процесу підготовки, кваліфікації та педагогічної майстерності тренера та ін. [3].

В кожному з цих напрямків спортсмена підстерігають потенційні загрози, які можуть істотно вплинути на успішність його спортивної кар'єри. На думку фахівців [1, 2, 3, 4], до них належать:

- | загрози здоров'ю, обумовлені нераціонально спланованою підготовкою; використанням заборонених препаратів – анаболічних препаратів, гормонів росту, наркотичних засобів та ін.); нераціональними та надмірними навантаженнями; спортивними травмами та ін.;
- | несанкціоноване вторгнення в особисте життя представників ЗМІ;
- | порушення прав спортсмена у процесі відбору до складу національних збірних команд, участі у змаганнях тощо;
- | неадекватна оплата праці;
- | ускладнення з отриманням освіти;
- | ускладнення з працевлаштуванням після закінчення спортивної кар'єри;
- | складнощі з соціальною адаптацією після закінчення спортивної кар'єри.

Такі загрози підстерігають не тільки найвидатніших спортсменів, але й тисячі менш відомих атлетів, які не завойовували медалей, але багато років виконували таку ж роботу й несли такі ж навантаження, як і зірки сучасного спорту. Ці спортсмени не мають тієї популярності та матеріальних статків, які отримали їх більш вдалі конкуренти, що нерідко в ще більшій мірі перешкоджає їхній соціальній адаптації після завершення спортивної кар'єри [2, 3].

З метою протидії та зменшенню названих загроз має бути реалізована система заходів соціального захисту (рис. 1).

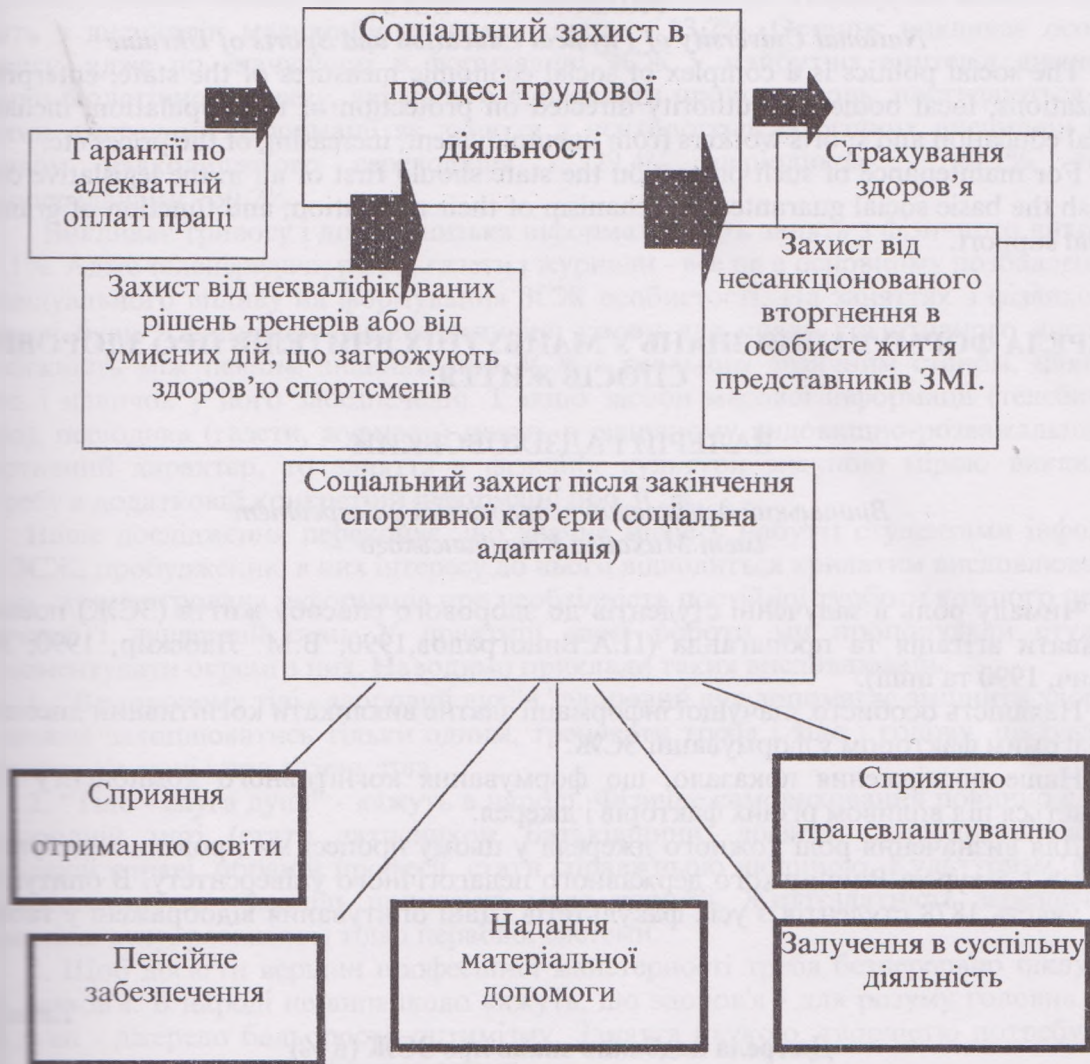

Рис.1. Система соціального захисту спортсменів

ЛІТЕРАТУРА

1. Мислянкевич В.И., Соболева И.В. Экономика человека. Москва: 1995.
2. Билан Р. Истоки социальной незащищенности спортсменов в нашей стране и пути ее преодоления // Латвийский ГИФК. Тезисы докладов и программа пленарного заседания научной конференции преподавателей и сотрудников. Латв. ГИФК. – Рига, 1991. - С. 70-73.
3. Антонов В.Н., Гуськов С.И. Олимпийский спорт. К.: Олимпийская литература. Кн.2. 2007.
4. Ковалев Н.И. Спорт и социальные проблемы общества // Спорт в современном обществе. - Москва:, 1980. - С. 46-82.

**SOCIAL POLITICS AND SOCIAL PROTECTION
OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS THE WORKERS
PRUDCHENKO IRINA**

National University of Physical Education and Sports of Ukraine

The social politics is a complex of social economic measures of the state, enterprises, organizations, local bodies of authority directed on protection of the population, including physical education and sports workers from unemployment, increasing of the prices etc.

For maintenance of such protection the state should first of all in the legislative order establish the basic social guarantees, mechanism of their realization, and function of granting of social support.

ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ ЗНАТЬ У МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПРО ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ

ВАЛЕРІЙ РАДЗИХОВСЬКИЙ

*Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського*

Чималу роль в залученні студентів до здорового способу життя (ЗСЖ) повинна відігравати агітація та пропаганда (П.А.Виноградов,1990; В.М. Лабскір, 1990; А.В. Ляхович, 1990 та інші).

Наявність особисто значущої інформації здатне викликати когнітивний дисонанс, що є вагомим фактором у формуванні ЗСЖ.

Наше дослідження показало, що формування когнітивного компоненту ЗСЖ відбувається під впливом різних факторів і джерел.

Для визначення ролі кожного джерела у цьому процесі ми провели анкетування студентів 1-5 курсів Вінницького державного педагогічного університету. В опитуванні брали участь 1878 студентів з усіх факультетів. Дані опитування відображені у таблиці №1.

Таблиця 1

Джерела надбання знань про ЗСЖ (в %)

Джерела надбання знань	Кількість
Читають спеціальну літературу	10,3
Читають газети, журнали	40,1
Дивляться телепередачі, слухають радіо	50,2
Відвідують тематичні лекції та вечори	1,5
Із спортивних стендів на факультеті, в університеті	1,2
В процесі занять фізичного виховання	31,1
Від своєю найближчого оточення, членів сім'ї	29,4
В процесі занять з соціально-культурних дисциплін	5,4
В процесі занять з дисциплін медико-біологічного циклу	13,2
В процесі занять з психолого-педагогічних дисциплін	16,0

Результати дослідження показують, що найбільше інформації про ЗСЖ студенти отримують від телепередач і радіо (50,2%). Суттєвим джерелом інформації є газети і журнали (40,1%) та заняття з фізвиховання (31,1%). Певну роль відіграє і найближче